

สรุปผลและถอดบทเรียนการดำเนินงาน

โครงการพัฒนาและยกระดับการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุกลุ่มชาติพันธุ์และชายขอบ ปีงบประมาณ 2568

ศูนย์อนามัยกลุ่มชาติพันธุ์ชายขอบและแรงงานข้ามชาติ กรมอนามัย

ปีงบประมาณ 2568 ศูนย์อนามัยกลุ่มชาติพันธุ์ชายขอบและแรงงานข้ามชาติ กรมอนามัย ได้ดำเนินโครงการพัฒนาและยกระดับการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุกลุ่มชาติพันธุ์และชายขอบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) พัฒนานองค์ความรู้หรือนวัตกรรมในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุกลุ่มชาติพันธุ์และชายขอบ (2) พัฒนาศักยภาพผู้ดูแลผู้สูงอายุและสมาชิกในครอบครัว กลุ่มชาติพันธุ์และชายขอบ (3) พัฒนาระบบฐานข้อมูลในส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุกลุ่มชาติพันธุ์และชายขอบ โดยกลุ่มเป้าหมายประกอบ ด้วยผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) สมาชิกในครอบครัว อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน รวมถึงเจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชนในพื้นที่เป้าหมายอำเภอแม่ลาน้อยและอำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

ผลการดำเนินงาน:

ผลผลิต (output) : ชุดความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุกลุ่มชาติพันธุ์และชายขอบ

จากการดำเนินงานศึกษาข้อมูลและแนวทางการดำเนินงานในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้รับฟังข้อเสนอแนะในการพัฒนาการดำเนินงานที่เหมาะสมกับพื้นที่ จึงได้จัดทำชุดองค์ความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุกลุ่มชาติพันธุ์และชายขอบ เพื่อให้สำหรับผู้ดูแลและสมาชิกในครอบครัวได้นำไปใช้ในการดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในการดูแลของตนเอง เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้ดูแลและสมาชิกในครอบครัวในการดูแลผู้สูงอายุและส่งเสริมให้ผู้สูงอายุในพื้นที่สามารถเข้าถึงการดูแลได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ชุดความรู้ ประกอบด้วยแผ่นพับจำนวน 5 เรื่อง (1) ความรู้ทั่วไปของผู้สูงอายุ (2) การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ (3) ทักษะพื้นฐานในการดูแลผู้สูงอายุ (4) การปฐมพยาบาลและการส่งต่อ (5) โรคที่พบบ่อยและกลุ่มอาการผู้สูงอายุ และสมุดบันทึกความรอบรู้การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุจำนวน 1 เล่ม บรรจุในกระเป๋าหิ้ว ซึ่งผู้ดูแลสามารถนำไปใช้ประกอบในการดูแลผู้สูงอายุในพื้นที่ได้สะดวกมากขึ้น

รูปภาพ ชุดความรู้ในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุกลุ่มชาติพันธุ์และชายขอบ

แหล่งข้อมูล :

แผ่นพับ	https://hhdc.anamai.moph.go.th/web-upload/40x2bbc9a2164f1c536be9c0394dc58f0e6/filecenter/pa/pa2568/3.31/01_First_Round/3.31-04.pdf
สมุดบันทึก	https://hhdc.anamai.moph.go.th/web-upload/40x2bbc9a2164f1c536be9c0394dc58f0e6/filecenter/pa/pa2568/3.31/01_First_Round/3.31-03.pdf

ผลลัพธ์ (outcome) : การเผยแพร่และขยายผลองค์ความรู้การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุกลุ่มชาติพันธุ์และชายขอบ

จากการดำเนินงานพัฒนาองค์ความรู้การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุกลุ่มชาติพันธุ์และชายขอบ จึงได้มีการเผยแพร่องค์ความรู้ดังกล่าวแก่กลุ่มแกนนำในชุมชนเช่น อาสาสมัครสาธารณสุข ผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Care Giver) และพนักงานสุขภาพชุมชน ในพื้นที่อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างวันที่ 12 - 13 มีนาคม 2568 และพื้นที่อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างวันที่ 27 - 28 มีนาคม 2568 จำนวน 160 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการดูแลผู้สูงอายุแก่บุคลากรในชุมชน และบุคลากรแกนนำในชุมชนสามารถนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปเผยแพร่แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนต่อไปได้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการดูแลผู้สูงอายุแก่บุคลากรแกนนำชุมชน

กิจกรรม	กลุ่มเป้าหมาย	คน
1. ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการดูแลผู้สูงอายุแก่บุคลากรแกนนำในชุมชนพื้นที่ อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน	1. อาสาสมัครสาธารณสุข 2. ผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Care Giver) 3. พนักงานสุขภาพชุมชน	81
2. ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการดูแลผู้สูงอายุแก่บุคลากรแกนนำในชุมชนพื้นที่ อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน	1. อาสาสมัครสาธารณสุข 2. ผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Care Giver) 3. พนักงานสุขภาพชุมชน	81
รวม		162

จากนั้นจึงได้ติดตามผลการดำเนินงาน การขยายผลการเผยแพร่องค์ความรู้การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุกลุ่มชาติพันธุ์และชายขอบระหว่างวันที่ 15 มิถุนายน 2568 ถึง วันที่ 15 กรกฎาคม 2568 พบว่ากลุ่มแกนนำชุมชนที่ผ่านการอบรม มีการนำองค์ความรู้ไปเผยแพร่ต่อไปยังคนในชุมชนจำนวนทั้งสิ้น 855 คน ซึ่งกิจกรรมที่นำองค์ความรู้ไปเผยแพร่ส่วนใหญ่เป็นรูปแบบการจัดอบรมในชุมชน รองลงมาคือการเยี่ยมบ้าน และให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุ และการเผยแพร่ผ่านบอร์ดประชาสัมพันธ์ในชุมชน โดยมีรายละเอียดตามตาราง

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนการเผยแพร่องค์ความรู้การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุกลุ่มชาติพันธุ์และชายขอบ

สื่อ	กิจกรรม	ครั้ง	คน
1. โปสเตอร์	จัดอบรมในชุมชน	8	244
	ติดบอร์ดประชาสัมพันธ์	2	40
	ให้ความรู้ผู้สูงอายุ	3	9
รวม		13	293
2. ภาพพลิก	จัดอบรมในชุมชน	10	302
	ให้ความรู้ผู้สูงอายุ	21	46
รวม		31	348

3. ชุดความรู้	จัดอบรมในชุมชน	7	180
	ให้ความรู้ผู้สูงอายุ	18	29
	ให้ความรู้ผู้ดูแล	1	5
รวม		26	214
รวมทั้งสิ้น		70	855

ดังนั้น ในปีงบประมาณ 2568 ศูนย์อนามัยกลุ่มชาติพันธุ์ ชายขอบ และแรงงานข้ามชาติ ได้เผยแพร่และขยายผลองค์ความรู้ด้านการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุกลุ่มชาติพันธุ์และชายขอบ ภายใต้การดำเนินโครงการพัฒนาและยกระดับการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุกลุ่มชาติพันธุ์และชายขอบ จำนวนทั้งสิ้น 1,017 คน

ถอดบทเรียนการดำเนินงาน

ปัญหา/อุปสรรค:

1. กลุ่มเป้าหมายที่เป็นสมาชิกในครอบครัวของผู้สูงอายุส่วนใหญ่ยังไม่เห็นความสำคัญของการดูแลและส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ
2. กลุ่มแกนนำและอาสาสมัครมีภาระงานที่หลากหลายส่งผลให้การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง
ข้อเสนอแนะ/แนวทางการปรับปรุงและพัฒนา
 1. ขยายการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน โดยเสริมบทบาทแกนนำชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่ให้เป็นเจ้าของกิจกรรม
 2. การบูรณาการกับโครงการด้านการดูแลสุขภาพของหน่วยงานในพื้นที่ เชื่อมกับหน่วยงานด้านสาธารณสุข การศึกษา และพัฒนาสังคม
 3. สร้างกลุ่มอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุเฉพาะด้านในแต่ละชุมชน
 4. สร้างระบบเฝ้าระวังสุขภาพผู้สูงอายุเพื่อการดูแลต่อเนื่อง

